

Rojava Devrimi ya da Yeni Devrimin Adı: Rojava

“Baskılar, özgürlük atılımını durdurmak şöyle dursun, ulusal bilincin ilerleyişini güçlendirir; katliamlar, bilincin belirli bir gelişim derecesinden sonra, bu bilincin güçlenmesini sağlarlar. Ve baskıya karşı verilen özgürlük mücadelesinin amacı; 'yeni ve özgür insanı' yaratmaktır...”

Frantz Fanon / Yeryüzünün Lanetlileri

Rojava, nam-ı diğer “Küçük Güney” veya “Güney Batı Kürdistan” Suriye'nin kuzeyinde yer alan ve 877 km uzunluğundaki Suriye-Türkiye sınırının neredeyse tamamını kapsayan bölgelerin adıdır. Suriye'deki en verimli alanlardır. Tarımsal üretim, madenler ve su bakımından zengindir. Rojava başlıca üç bölgeden oluşur:

1-Cizîre Bölgesi: Bu bölge Dêrika Hemko, Tirbêspiye, Girkê Legê, Amudê, Dirbêsiye, Serêkaniyê ve Hesekê kentlerinden oluşuyor. Bölgenin nüfusu iki milyon civarında olup, bölgenin büyük çoğunluğunun denetimi özerk Kürt yönetiminin elindedir.

2- Kobani Bölgesi: Bölgenin Kuzey Kürdistan'daki karşılığı Suruç ovasıdır. Suruç ilçe merkezi Kobani'ye 10-15 km mesafede bulunuyor. Bu bölgede Til Ebyat, Eyn İsa, Mınbec ve Cerablus yer alıyor. Bölgede beş yüz binden fazla Kürt yaşıyor. Kent merkezi ve köylerin önemli bir kısmı Kürtlerin denetimindedir.

3- Efrin Bölgesi: Bölgenin nüfusu beş yüz bin civarındadır. Ancak Suriye'nin diğer bölgelerinde yaşanan son göçlerle birlikte nüfus ikiye katlanmış durumundadır. Bölgenin tamamı devrimci Kürtlerin elindedir.

Rojava'da Kürt halkı 19 Temmuz 2012 gününden başlayarak kendi topraklarında yönetimi ele geçirip, Derika Hemko'dan başlayıp Qamişlo ve Serêkaniye'ye kadar devam eden Cizire bölgesi ile Efrin, Kobani ve Halep'te halk meclislerini oluşturdu. Bugün Rojava'da halkın en üst düzeyde iradesini temsil eden kurum 'Desteya Bılınt a Kurd' yani Kürt Yüksek Konseyi'dir. 11 Temmuz 2012 tarihinde Hewler'de yapılan antlaşma sonucunda, Batı Kürdistan'ın en büyük siyasi gücü olan Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) içinde bulunduğu Batı Kürdistan Halk Meclisi ile Suriye Kürt Ulusal Meclisi kararıyla bütün Kürt partileri güçlerini birleştirerek, Kürt Yüksek Konseyi'ni ilan ettiler.

Rojava devriminin alışılageldik devrim süreçlerinden farklı olduğu açıktır. Rojava devrimi belli ki dünya-toplum sistemi için çok mütevazı bir adımdır. Rojava devrimi başından

itibaren yeni bir yaşam için, yeniden inşa amacıyla yürütülüyor. Bu devrime köylüler, yoksullar, kadınlar ve gençler öncülük ediyor ve Rojava’da halkın özyönetimi devrimin güvencesi oluyor. Rojava devrim sürecini 19. ve 20. Yüzyıl devrimlerinden farklı kılan parametreleri söyleyecek olursak;¹

-Her şeyden önce devlet kurma perspektifiyle hareket etmiyor, sınırları ortadan kaldırmayı amaçlıyor.

- İktidar aygıtını inşa etmiyor. Var olan iktidar aygıtını yıkıp, gücünü topluma dayandırıyor. Elitist inşayı değil, toplumsal inşayı devrimin temeli yapıyor.

- Toplumunu yerelden demokratik özerklik biçiminde örgütüyor. Demokratik özerklikle toplumsal meşruiyeti inşa ediyor.

- Şiddet, meşru savunma sınırında tutuluyor. Şiddet inşa edici değil, koruyucu ve savunucu rol oynuyor.

- Rojava devrimi salt bir ulusa dayanmıyor. Egemenlikçi ve sömürücü sistemin mağduru olan ve ondan rahatsız olan tüm toplumsal farklılıklara / çoğulculuğa dayanıyor.

- Rojava devrimi en sahici kadın devrimidir. Geçmişteki devrim süreçlerine bakıldığında kadınların devrim içerisinde araçsallaştırıldıkları görülür. Oysa Rojava devrimi, cinsiyet özgürlükçü perspektifiyle, kadının sahada insanın öznesi olduğu devrimci süreci yaşıyor.

- Rojava devrimi Kürt orijinli olsa da esasta bir Kürt / Kürdistan devrimi değildir. Rojava’da ve eğer gelişmesini sürdürürse, Suriye’de yaşayan tüm halkların katıldığı veya çıkarlarını savunan bir devrim özelliğindedir.

- Meşruiyet kaynağı toplumsal rızadır. Esasta, güçlü olmak yerine haklı olmak ve bu haklılık üzerinden toplumun/ halkların özgücünü açığa çıkarmak ve harekete geçirmek, devrimin meşruiyetini ifade etmektedir.

Rojava Kürtlerinin çoğunlukla Abdullah Öcalan ve PKK’ye sempati ile baktıkları bilinen bir gerçektir. Çünkü Rojavalılar Öcalan ve PKK’ye 20 yıl boyunca ev sahipliği yapmıştır. Bunun bir örneği ise, uzun yıllar PKK saflarında bulunan Rojava’lı gerillaların ülkelerine dönüp YPG saflarında savaşması ve milis güçlerinin eğitimine destek veriyor

¹ Ali Koç, “Devrimin Öz Diploması Yeteneği Olarak Rojava”, **Demokratik Modernite Dergisi**, S.8, 2014

olmalarıdır. Dolayısıyla devrimin gerçekleşmesi sürecinde, halkın öz yönetim ve öz savunma temelinde bilinçli bir şekilde hızlıca organize olmasında Öcalan ve PKK faktörünün etkisi ön plandadır.

Diğer yandan 2003 yılında kurulan PYD, Suriye'deki 2004 Kürt ayaklanmasının rejim güçlerince kanlı bir şekilde bastırılmasından sonra silahlı savunma birlikleri kurmaya ve Rojava halkı arasında örgütlenmeye başlamıştı. Bu nedenle 2011 yılı Mart ayında Suriye'de ilk olaylar patlak verdiğiğinde, diğer Kürt partileri ne yapacaklarına henüz karar verememişken, PYD kısa sürede oluşturduğu halk komiteleri ile yönetim ve idari yapılanmaları oluşturmuş, en başından itibaren Suriye'deki ihtilafın çözümünün ancak Suriyelilerin kendi eseri olacağı anlayışını merkezine alan “Üçüncü Yol” siyaseti izlemiştir. PYD eş başkanı Salih Müslim Aralık 2012'de bir internet sitesinde yer alan demecinde “Üçüncü Yol” siyasetini şöyle açıklamıştır:²

“ Bu çözüm modeli, halkların siyasi ve toplumsal ortak geleceğini şekillendirecektir. Somut olarak bu modelde devletin siyaset, kültür, dil, ekonomi ve ekoloji alanlarına karışmayacağı söylenebilir. Taban demokrasisine dayalı bir demokratik özerklik modeli, tüm Suriye için geçerli bir model olarak görülmelidir. Böylelikle bölgedeki farklı halkların ve inanç gruplarının ayrımcılık ve baskı olmadan ortak yaşayacakları ideal bir sistem kurulabilir. Ve bu model sonunda bütün Ortadoğu'ya yayılabilir.”

PYD'nin öncülüğünde başlatılan Rojava Devrimini Salih Müslim'in sözleriyle, “sadece Kürt halkının değil, Suriye halklarının bir devrimi” olarak görmesi, Kürt Yüksek Konseyi'nin Rojava'nın demokratik özerkliğini meşrulaştırmak için halkın onayına sunulacak bir anayasa hazırlamaya başlaması, yani “Üçüncü Yol” siyasetini takip etmesi bölge ülkelerinin ve Batı'nın planlarını rahatsız etti. 2012 sonundan bugüne kadar başta IŞİD ve El-Kaide uzantılı çete gruplarının mütemadiyen Rojava'ya saldırımları bu yüzdendir. Rojava devrimi henüz filiz halindeyken bile uluslararası stratejileri alt-üst etmiştir ve bu sebeple ortak bir çabayla boğulmak istenmektedir.

Rojava devriminin boğulma çabasına kısa bir parantez açmak gerekir. Suriye'de ayaklanmaların, iç savaşın başladığı ilk günlerden beri hem bölgesel hem de emperyal güçler sürece hemen dahil olup süreci kendi çıkarları paralelinde şekillendirme ve yön vermeye çalıştılar ve çalışıyorlar. Bu güçlerden kasıt bir yanda Esad / Rejim yanlısı olan Rusya, İran ve

² <http://civaka-azad.org/genf2-und-rojava/> (Erişim Tarihi: 12.08.2014)

Çin, öte yanda ise ABD, Batı Avrupa, Katar ve Suudi Arabistan ve Türkiye'nin olduğunu belirtmek gerekir. Tüm bu iktidar savaşı sırasında Rojava halkı “üçüncü yol” stratejisini benimsemiş ve bu strateji Rojava bölgesini Suriye'nin çatışmalı diğer bölgelerine nazaran daha yaşanılır hale getirmiştir.

Kürtlerin Esad sonrası dönemde Irak'takine benzer şekilde- ABD müdahalesi sonrası- politik bir statü kazanması, Rojava bölgesinin PYD'nin kontrolü altında olması Türkiye'nin korkulu rüyası olmuştur. Bu sebeple Türkiye kendi İslamcı ve Kürt-karşıtı politikaları üzerinden Suriye meselesine angaje olmak istemiştir. AKP hükümetinin yapmak istediği Kürtlerin taleplerini kendi çerçevesinde zapt etmeye çalışmak, her ne kurulacaksa kendi kontrolünde olmasını sağlamak ve kendi siyasetine zıt bir oluşum şekillenirse bunu engellemek ve savaşın başlarında SUK (Suriye Ulusal Konseyi) ve ÖSO'ya (Özgür Suriye Ordusu) maddi, manevi, lojistik ve ideolojik hiçbir desteği sağlamaktan kaçınmamıştır. Yine bu hedefini gerçekleştirmek için de ilk olarak PYD dışındaki bazı Kürt partilerini SUK şemsiyesi altına alarak Kürtlerin taleplerini kontrol etme yolunu denedi. Bunda başarılı olamadı, çünkü Kürtler siyasi bölünmüşlüklerine rağmen, federalizm talebinden vazgeçmediler. Daha sonra Barzani Yönetimi (KDP) ve ENKS (Suriye Kürt Ulusal Konseyi) üzerinden PYD'yi marjinalleştirmeye çalıştı fakat başarılı olamadı.

Bu bildiriye, genel olarak Kürt hareketinin, özelde ise PKK'nin 'ulusal birlik' siyasetine ve Öcalan'ın Kürt Ulusal Kongresi'nin toplanması gerektiği yönündeki çağrılarına rağmen KDP'nin elindeki Güney Kürdistan yönetiminin Rojava'ya yönelik hasmane tutumunun nedenlerine değinilmeyecektir. Fakat devrimin ilan edildiği günden bugüne -ta ki IŞID saldırıları Güney Kürdistan'a ulaşınca kadar- KDP yönetiminin Rojava'daki özerk yönetime karşı yürütmüş olduğu politikaları, ambargo uygulamalarını da burada belirtmek gerekir.

Rojava'lılar zor ama doğru olanı seçmiş, geleceğin Ortadoğu'sunun nasıl şekillenmesi gerektiğini gösteren bir örneği inşa etmektedirler. Rojava devriminin pusulası “demokratik konfederalizm-demokratik cumhuriyet- demokratik özerklik” fikridir ve hiçbir milliyete, ulusa veya inanca dayanmayan “demokratik ulusun” nasıl örgütlenebileceğini göstermektedir. Rojava devrimi, her türlü 'ulusal' ayrıcalıkların kaldırılarak, hem her milliyet ve inancın kendi özelliklerini koruması ve geliştirebilmesi için eşit kolektif haklara sahip olacakları, hem de olanaklı olan en geniş demokratik özyönetim ve idari yapılanmalarıyla bütün milliyetlerin

ve inançların ortak çatı altındaki özgür ve gönüllü birlikteliğinin olanaklı olabileceğini göstermesi nedeniyle çağımızın en muazzam olgusudur.

Yeni Bir Yerel Demokrasi Modeli

- Bugün Rojava'da, sadece etnik, dinsel ve sosyal farklılıkların değil, siyasal farklılıkların da kabul edildiği, her farklılığın kendini demokratik ve özgürce örgütleyerek demokratik konfederal temelde bir demokratik özerkliği inşa ettiği bir süreç yaşanmaktadır.
- Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm projesi Abdullah Öcalan'ın geliştirdiği bir sistem ve paradigma üzerine kurulmuştur. Rojava'da gerçekleşen devrimci durum tamda bu sistemin uygulama imkanı bulunduğu tüm alanlarda kendini hayata geçirmesinden başka bir şey değildir. Rojava'da halklar PKK liderinin siyasal projesini ideolojik ve teorik çerçevede pratikleştirmeye çalışmaktadırlar. Kuşkusuz devrim yenidir, eksiklikleri ve yetersizlikleri vardır.
- 19 Temmuz Devriminden sonra Rojava'da halk inisiyatifiyle yeni bir toplumsal sistem örülmeye başlanmıştır. Yerel yönetimler, komün ve meclis tarzında dönüşüme tabi tutulmuştur. Üstelik mevcut belediye başkanlıkları ve meclislerinin görevlerini sürdürmelerine müdahale edilmemiş, yani el koyma mantığı ile hareket edilmemiştir. Yaşanan savaşın zorluklarına rağmen Rojava'da halk kendi sistemini inşa etme temelinde büyük aşamalar kat etmiş bu da halkın mücadelesiyle sağlanmıştır.
- Rojava devrimi devrimden önce temelleri atılan ve her yerde yapılandırılmasa da komünler üzerine kurulan meclisler örgütlenmesiyle gerçekleşti. Halk meclisleri –ki bunlar köy, kasaba, kent meclisleri ile bölge ve Rojava daimi meclislerinden oluşur- ile örgütlenilen halk Suriye'de kriz başladıktan 6 ay sonra başta Kobanî kenti olmak üzere Efrîn, Derîk, Girkê Legê, Amûde, Dirbêsiyê, Tirbêspî ve Çil Axa'dan rejim güçlerini çıkardılar.
- Rojava halkı rejim güçlerini çıkardıkları bu şehirlerde kendi demokratik özerk sistemlerini inşa etmeye başladılar. Bu özerklik sisteminde, meclisler, tüm yönetim ve

hizmet çalışmalarını üstlenerek temel bir rol oynamaktadır. Meclis yönetimleri yılda bir kez yapılan kongrelerle seçiliyor. Meclisler çalışmalarını oluşturdukları komite ve komisyonlarla yürütüyor. Altı ayda bir köy, kasaba, kent ve bölge meclisleri önce kendi aralarında, sonra bölge meclislerinin organize ettiği bir toplantıda bir araya gelerek faaliyetlerini değerlendiriyorlar. Yapılanlar ve yapılamayanlar sıralanıyor ve bir sonraki altı ayın planlaması yapılarak herkes görevlerinin başına dönüyor. Komisyon ve çalışmaları yürütecek olan birlikler birer kalıp gibi oluşturulmamıştır. Hangi bölge, kent ve köyde hangi birliğe ihtiyaç duyuluyorsa ona göre oluşturulmuştur.³

- Meclis yönetimleri % 40 cinsiyet kotasına göre seçilerek belirleniyor. Rojava'da kadın hayatın her alanında yer alıyor. Bunu Kadın Meclisleri ve günlük yaşamda kadınların karşılaştıkları sorunları gidermek için kurulan Kadın Evleri'nde görmekteyiz. Bu meclisler kadın akademilerindeki eğitimlerle yöneticilerini, üyelerini, toplumsal hizmet ve savunma alanında görev yapan kadınların eğitimlerini örgütüyor. Halk Savunma Birlikleri'ne (YPG) bağlı Kadın Savunma Birlikleri'nin (YPJ) oluşturulması kadının Rojava'daki devrim mücadelesinde ne kadar önemli konumda yer aldığını gösteren önemli bir adımdır.
- Rojava'da, doğrudan demokrasi uygulaması açısından yurttaşın katılım sağlayabileceği en yakın yönetim birimlerinin oluşturulması esas alınmakta, yerleşim alanları ve nüfusa göre toplumsal örgütlenme geliştirilmektedir. Halk meclisleri, komünler ve belediyelere dayalı olarak özyönetim pratiği yaygınlaştırılmaktadır. Rojava'da yaratılan fark ve hedeflenen sistem, demokratik özerkliğin devlet alanı dışında inşa edilmesi için yakalanmış olan fırsata dayanmaktadır. Yönetim sisteminde halk meclisleri tek yetkili organdır. Devlet + Demokrasi formülü burada zoraki bir uygulama şeklinde değil Demokratik Suriye + Rojava Özerk Bölgeleri tarzında ele alınmakta olup, yerelerde hiçbir yetki devletçi otorite ve örgütlenmeye ait değil doğrudan halka aittir.

Sonuç

Rojava'da demokratik ulusa dayalı kurulmaya çalışılan toplumsal ekosistem Kürtlerin öncülüğünde gerçekleşiyor olsa da devrimin kurucu özneleri alanda yaşayan bütün etnik

³ Seyit Evran, "Demokratik Sistem, Demokratik İşleyiş" http://www.kurdistan24.org/2014/05/demokratik-sistem-demokratik-isleyis/#.U_R_ysV_sZM (Erişim Tarihi: 12.08.2014)

ve inanç kesimleridir. Rojava'yı oluşturan bütün bileşenlerin kurucu özne olmaları sağlanabildiği oranda demokratik ulusun gerçekleştiğinden ve devletçi paradigmadan uzaklaşıldığından söz edilebilir. Şu an Rojava'da yaşanan pratik bu gerçekliği ifade etmektedir. İnşa sürecinde verilen mücadele ortaklaştırıldığı oranda demokratik ulus içinde yaşamın ortak zihniyeti de yaratılmış olur.

Bugün Rojava ve Güney Kürdistan topraklarına IŞİD'in başını çektiği çeteler uluslararası güçlerin desteğiyle acımasızca saldırmakta, katliamlar yapmaktadır. Rojava'da YPG ve YPJ başta olmak üzere halk büyük direnişler gösterip saldırıları bertaraf etmiştir. Devrimin ikinci yılını geride bırakırken, çetelerin saldırılarının devam ettiği bu süreçte yaşanan son gelişmelere bakıldığında, Kürt Hareketi nezdinde oluşan savunma birlikleri (HPG-YPG-YPJ) tüm Kürdistan'ı savunacak güçte ve iradede olduğunu göstermiştir. Ancak Rojava devrimi bir başlangıç olmakla birlikte esas ve kalıcı olan, başta tüm Ortadoğu halkları olmak üzere tüm insanlık için arzu edilebilecek özgür ve eşit bir yaşamın olanaklı olabileceğini göstermesidir.